

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

30
ΧΡΟΝΙΑ ΔΕΙΞΟΥΣΤΑΣ

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου 2023

ΘΕΜΑ 1

Στο κείμενο 2 καταγράφονται τα χαρακτηριστικά των θυμάτων και των θυτών του σχολικού εκφοβισμού. Τα θύματα συνήθως είναι ή νιώθουν αδύναμα σωματικά ή ψυχολογικά, προερχόμενα από ένα αυταρχικό ή υπερπροστατευτικό περιβάλλον, που ανέστειλε την εξέλιξή τους και την ικανότητα έκφρασης ή παιδιά απλώς διαφορετικά. Οι θύτες συνήθως είναι σωματικά δυνατοί, αντιδραστικοί, έχουν μεγαλώσει σ' ένα βίαιο κακοποιητικό περιβάλλον και αναζητούν την αυτοεπιβεβαίωση, την υπεροχή, την καταξίωση με μια παράλογη εξουσιαστική συμπεριφορά.

ΘΕΜΑ 2

Ερώτημα 1^ο:

1. Α. «Δεν έχει παρατηρηθεί... χωρίς βία». (κειμ. 1, 3^η παράγραφος)
2. Α. «Για τον αποτελεσματικό έλεγχο... δημόσιας ασφάλειας». (κειμ. 1, 4^η παράγραφος)
3. Σ. «Τα τελευταία χρόνια... αποτροπή από τέτοιου είδους καταστάσεις». (κειμ. 2, 1^η παράγραφος)
4. Α. «Μπορεί να προέρχονται... χωρίς όμως να είναι αυτός ο κανόνας». (κειμ. 2, 3^η παράγραφος)
5. Σ. «Ερευνες έχουν... μαθαίνουν ως τρόπους συμπεριφοράς». (κειμ. 2, 4^η παράγραφος)

Ερώτημα 2^ο:

α) 1^η νοηματική ενότητα: «Η κάθε κοινωνική οργάνωση... καθημερινότητα».

Τίτλος: Η εξάπλωση της βίας σήμερα και οι παράγοντες που την προκαλούν.

2^η νοηματική ενότητα: «Για τον αποτελεσματικό έλεγχο... που θα δίνει ευκαιρίες σε όλους».

Τίτλος: Προτάσεις για τον περιορισμό της βίας με αποτελεσματικό τρόπο.

β) Ο τίτλος του κειμένου 2 είναι **εύστοχος, νοηματικά ενεργός**, αφού έχει άμεση σχέση με το θέμα που θίγεται, δηλ. την ενδοσχολική βία. Η Μαρίνα Μόσχα στο κείμενό της αναφέρεται στην ανάδειξή του “school bullying” σε κυρίαρχο θέμα τα τελευταία χρόνια «Τα τελευταία χρόνια όμως ... στον ψυχικό του κόσμο» (1^η παράγραφος), καταγράφει τα συνήθη χαρακτηριστικά των θυμάτων «Συνήθως παρατηρούμε τα θύματα ... διαφέρουν» (3^η παράγραφος) αλλά και των θυτών «Ο θύτης είναι ... να υπερασπιστεί τον εαυτό του» (4^η παράγραφος), επισημαίνοντας μάλιστα τους κινδύνους για τους τελευταίους «Έρευνες έχουν δείξει... τρόπος ζωής» (5^η παράγραφος). Πρόκειται, λοιπόν, για έναν τίτλο αποτελεσματικό που κατορθώνει να **προϊδεάσει** για το θέμα, **κεντρίζοντας το ενδιαφέρον** του αναγνώστη για τα όσα αναλύονται στο κείμενο, μιας και αναφέρεται σε κάτι τόσο επίκαιρο και «ευαίσθητο», όπως η σχολική βία και ο σχολικός εκφοβισμός.

Ερώτημα 3^ο

α. Στο κείμενο 1 κυριαρχεί το **γ’ ρηματικό πρόσωπο** (έχει, παρουσιάζει, καθιστούν, παρατηρηθεί, απαιτείται κ.ά.).

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το ύφος να είναι **επίσημο, τυπικό, σοβαρό, ουδέτερο, απρόσωπο – αντικειμενικό**.

Ο πομπός «προσπαθεί **να αποστασιοποιηθεί** από τα πράγματα και να τα προσεγγίσει στις πραγματικές τους διαστάσεις», εμφανίζεται ως **αντικειμενικός παρατηρητής**, εκφράζει ευρύτερα αποδεκτές απόψεις με καθολικό κύρος έχοντας ως πρόθεση **να ενημερώσει, να πληροφορήσει, να προβληματίσει** τους δέκτες για τη διάχυση της βίας ως αποτέλεσμα της αύξησης της κοινωνικής παθογένειας και τους τρόπους ελέγχου της έξαρσης του φαινομένου.

β. επειδή = αιτιολόγηση (2^η παράγραφος)

δηλαδή = επεξήγηση (2^η παράγραφος)

επίσης = προσθήκη (2^η παράγραφος)

με αποτέλεσμα = αποτέλεσμα (4^η παράγραφος)

αλλά αντίθετα = αντίθεση (4^η παράγραφος)

ΘΕΜΑ 3

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/τεκμηριωθεί με στοιχεία/χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Θετικά αξιολογείται η προσπάθεια του/της μαθητή/-τριας να προσδιορίσει με σαφήνεια και συντομία τις δυσκολίες του ποιητικού υποκειμένου «να πει τα πράγματα με το όνομά τους», διότι:

- Υπάρχει μια τάση εξωραϊσμού της σκληρής πραγματικότητας (η βία αναφέρεται ως ειρηνευτική παρέμβαση)
- Διαφοροποιείται ο όρος της βίας από την οικονομική ισχύ αυτού που τον χρησιμοποιεί (αναπόφευκτες ακρότητες τη βία των φτωχών καταπιεσμένων)
- Οι πολιτικοί και οι δημοσιολόγοι αλλάζουν τα λόγια τους, υπεραναλύουν τη σημασία των όρων που χρησιμοποιούν και καταφεύγουν σε διγλωσσία.
- Το ίδιο το ποιητικό υποκείμενο αισθάνεται σύγχυση και ενοχές που δεν μπορεί ανοιχτά να καταδικάσει τη βία, από όπου κι αν προέρχεται.

Εκφραστικοί τρόποι (αρκούν τρεις συνολικά):

- **Χρόνος ενεστώτας** → διαχρονικότητα του μηνύματος
- **Χρήση α' προσώπου** → δηλώνεται η προσωπική προσπάθεια διαφοροποίησης από τη γλώσσα των πολιτικών.
- **Λιτό ύφος** → βραχυπερίοδος λόγος.
- Η έκφραση της επιθυμίας στο τέλος (θα ήθελα) → υποδηλώνει την εσωτερική ανάγκη για ειλικρίνεια.

Τέλος, ο μαθητής/ η μαθήτρια, ανάλογα με τον παραστατικό του/ της κύκλο, μπορεί να τοποθετηθεί ως προς την επικαιρική διάσταση του θέματος του Κειμένου 3, αλλά και ως προς το ότι η βία ως στάση ζωής, καθώς και η εκμετάλλευσή της από τους πολιτικούς, είναι καταδικαστέα και σε κάθε εποχή προοιωνίζει αρνητικές κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις.

ΘΕΜΑ 4

Επικοινωνιακό Πλαίσιο:

Είδος κειμένου: άρθρο σε μαθητική εφημερίδα

Πομπός: μαθητής/ μαθήτρια

Αποδέκτες: νέοι/ νέες

Τίτλος: σύντομος και περιεκτικός

Χαρακτήρας: επικαιρικός, αφόρμηση από την επικαιρότητα

Ύφος: σοβαρό με στοιχεία προφορικότητας

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Καθημερινά γινόμαστε δέκτες μηνυμάτων που αφορούν στην εκδήλωση επονεϊδιστων συμπεριφορών, που σχετίζονται με τη βία και την παραβίαση των κανόνων δικαίου σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας. «Άνθρωποι παραζαλισμένοι από βδελυρά πάθη, παραδομένοι χωρίς αντίρρηση σ' αυτά, άνθρωποι με βλέμμα αγριωπό, με χέρι αρπακτικό και αδίστακτο» οδηγούνται σε πράξεις που προκαλούν ηθική οδύνη. Όσο και αν κάποιος συνδέουν τέτοιου είδους φαινόμενα με την ανθρώπινη φύση δεν μπορούμε παρά να

παραδεχτούμε ότι η έξαρση της βίας και της εγκληματικότητας πηγάζει από τη νοσηρότητα των σύγχρονων κοινωνιών.

A' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΞΑΡΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ

- «θεοποίηση» χρήματος, τάση για εύκολο πλουτισμό.
- Οικονομικά προβλήματα, ανέχεια, ανεργία, αδυναμία ανταπόκρισης στα πρότυπα του επιδεικτικού καταναλωτισμού.
- Αξιολογική σύγχυση, έλλειψη ιδανικών και στόχων.
- Κρίση στις ανθρώπινες σχέσεις, ατομικισμός, αναλγησία, αδιαφορία για τον συνάνθρωπο.
- Αντίδραση στο κατεστημένο.
- Ανηθικότητα, κυνισμός.
- Εσφαλμένη κοινωνικοποίηση, προβολή σκηνών βίας από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, «ηρωοποίηση» εγκληματιών.
- Ατιμωρησία, αδυναμίες σωφρονιστικού συστήματος.
- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.

B' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΣΧΟΛΕΙΟ, ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, ΠΟΛΙΤΕΙΑ

- Οικογένεια (Σωστή διαπαιδαγώγηση, όρια, αγάπη, κατανόηση, βίωση των αρχών της δικαιοσύνης, του σεβασμού, της ευπρέπειας, του αυτοελέγχου, ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, ερεθίσματα για τη διαμόρφωση μιας ανεξάρτητης προσωπικότητας, δημοκρατικό περιβάλλον...).
- Σχολείο (υγιής κοινωνικοποίηση, ομαδοσυνεργατικό μοντέλο εκπαίδευσης, καλλιέργεια κοινωνικών αρετών, σεβασμός στη διαφορετικότητα, διαλλακτικότητα, μύηση στο πνεύμα του ανθρωπισμού...).
- Μέσα μαζικής ενημέρωσης (Εναισθητοποίηση κοινής γνώμης, φιλοξενία ειδικών επιστημόνων πάνω στο θέμα, παρουσίαση όλων των διαστάσεων του προβλήματος, μαρτυρίες θυτών αλλά και θυμάτων, μηνύματα κατά της βίας, προβολή υγιών προτύπων...).
- Πολιτεία (Ορθολογική πολιτική ασφάλειας, επαναπροσδιορισμός του ρόλου της Αστυνομίας, εύρυθμη λειτουργία θεσμού Δικαιοσύνης, δίκαιες ποινές, περιορισμός οικονομικής δυστυχίας και κοινωνικών ανισοτήτων, αξιοκρατία, διαφάνεια, ενσωμάτωση των κοινωνικά αποκλεισμένων, ανοιχτή κοινωνία συνοχής, ισότητας, αλληλεγγύης...).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελειώνοντας, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι κανείς δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει την κυριαρχία και τη διαβρωτική δύναμη της βίας και της εγκληματικότητας στις μέρες μας. Ωστόσο, σε τέτοιες περιπτώσεις οι απόλυτες τοποθετήσεις και η απαισιοδοξία δεν ωφελούν. Χρειάζεται εγρήγορση, συστράτευση όλων, συγκεκριμένες δράσεις και αντιδράσεις, σχεδιασμός αλλά πάνω απ' όλα εξανθρωπισμός τόσο των ατόμων, όσο και των κοινωνιών. Μόνο αν το μόνο «έλλογο» ον παραμερίσει τον παραλογισμό, τα κατώτερα ένστικτα και ανακάμψει ηθικά, θα μπορούμε να αισιοδοξούμε για το χτίσιμο κοινωνιών πραγματικών ανθρώπων και όχι άγριων θηρίων.